

Factsheet Onderwijs

11 augustus 2020

Funderend onderwijs*Scholen open*

- Op basis van onderzoeken en monitoring van het RIVM is besloten dat scholen in het **primaire onderwijs** vanaf 8 juni weer helemaal open konden. De heropening is over het algemeen goed verlopen. Tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en leraren hoeft geen 1.5 meter afstand bewaard te worden. Tussen volwassenen in de school moet altijd 1.5 meter afstand bewaard worden. De hygiënemaatregelen van het RIVM blijven uiteraard van kracht. De kinderopvang (dagopvang, gastouderopvang en buitenschoolse opvang) is, tegelijkertijd met de basisscholen volledig open gegaan op 8 juni.
- In het **voortgezet (speciaal) onderwijs** kon de afstand tussen leerlingen onderling vanaf 1 juli losgelaten worden. Tussen leerlingen en personeel en tussen het personeel onderling blijft de afstand gehandhaafd. Scholen kunnen hiermee volledig open. Daarmee accepteert het kabinet een beperkt risico op verdere verspreiding omdat de negatieve effecten van een langer durende beperkte openstelling zwaarder wegen. Alleen als het virus zich verder verspreidt dan nu verwacht, kan dat besluit nog herzien worden. Daar is op dit moment geen aanleiding voor. De hygiënemaatregelen van het RIVM blijven uiteraard van kracht – zoals het OMT aangeeft, is het extra van belang dat die worden nageleefd. Het gaat daarbij om:
 - een goede melding en monitoring van besmettingen;
 - het strikt toepassen van triage;
 - het strikt toepassen van de overige hygiënemaatregelen;
 - het beperken van het aantal contacten door het gebruik van cohorten, gespreide school- en pauzetijden et cetera.
- De VO-raad heeft samen met de regionale vervoerders afspraken gemaakt over het gebruik van het openbaar vervoer door leerlingen. Dit afsprakenkader is gepubliceerd door de VO-raad. De kern van dit document is dat scholen en vervoerders op lokaal niveau afspraken maken om leerlingen veilig te kunnen vervoeren binnen de capaciteitsbeperkingen van het OV. Het ministerie van OCW en I&W hebben hierop meegekeken.

Specifiek voor het voortgezet speciaal onderwijs

- Ook in het voortgezet speciaal onderwijs kon de afstand tussen leerlingen per 1 juli losgelaten worden. Ook die scholen gaan na de zomer dus ook weer volledig open.
- In het leerlingenvervoer voor het voortgezet speciaal onderwijs kan de afstand tussen leerlingen onderling ook worden losgelaten. Als de afstand tussen leerling en chauffeur niet mogelijk is, wordt een chirurgisch mond-neusmasker gebruikt, in lijn met het kader van het RIVM. De gezondheidscheck (triage) blijft de basis vormen voor de beslissing om een persoon te vervoeren.

Examens in het voortgezet (speciaal) onderwijs

- Het centraal examen is dit jaar komen te vervallen, leerlingen kunnen hun diploma halen op basis van de resultaten voor het schoolexamen.
- Op 4 juni moesten de schoolexamens zijn afgerond en hebben leerlingen gehoord of ze geslaagd of gezakt zijn.
- Leerlingen die gezakt waren of hun cijfers wilden verbeteren konden in de periode tot de start van de zomervakantie voor twee vakken resultaatverbeteringstoetsen maken. Deze toetsen tellen voor 50% mee, tenzij het cijfer hiermee lager uitvalt.
- De jaarlijkse examenmonitor (van DUO) wordt na de zomervakantie aan de Kamer verzonden, onder andere om de Kamer te informeren over de slagingspercentages in het reguliere onderwijs.
- Voor kandidaten voor het staatsexamen, waaronder leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs, is het diploma gebaseerd op de resultaten voor het college-examen. Vanwege de omstandigheden is hierbij maximaal aandacht voor maatwerk en zijn er extra herkansingsmogelijkheden.
- Deze examens worden nu nog afgenomen.
- Staatsexamenkandidaten die door de extra herkansingen (die in het nieuwe schooljaar plaatsvinden) na 1 september hun diploma ontvangen, kunnen alvast doorstromen naar een

vervolgopleiding, mits de opleiding hiermee instemt. Dit is middels een wetswijziging mogelijk gemaakt.

Quarantaine bij terugkomst uit landen of regio's met een oranje of rood reisadvies

- Het wordt iedereen afgeraden om op vakantie te gaan in landen met een oranje reisadvies en voor rode landen geldt een negatief reisadvies.
- Voor iedereen boven de 12 jaar die terugkomt uit deze gebieden, geldt het dringend advies om 14 dagen in thuisquarantaine te gaan.
- Ouders, docenten of onderwijspersoneel worden ook dringend verzocht na een vakantie in een oranje of rood land thuis te blijven en niet op school of op het schoolplein te komen. Voor eventueel halen en brengen van kinderen wordt verzocht anderen te vragen.
- De school hoeft geen verzuimmelding te doen voor leerlingen die, vanwege het dringende thuisquarantaine advies, direct na de zomervakantie niet naar school kunnen. Het belang van de volksgezondheid is hierbij doorslaggevend. De school hoeft ook geen verzuimmelding te doen voor kinderen die (met of zonder hun ouders) naar een land reizen waarvoor het reisadvies tijdens de vakantie wijzigt van geel naar oranje of rood vanwege een corona-uitbraak en die daardoor bij thuiskomst dringend geadviseerd worden om in quarantaine te gaan.
- Scholen worden opgeroepen om zoveel als mogelijk met ouders en kinderen te overleggen over de mogelijkheden om kinderen in thuisquarantaine afstandsonderwijs te geven.

Verzuim

- Het uitgangspunt is dat alle leerlingen fysiek onderwijs op school volgen.
- Voor het onderwijsprogramma dat op school plaatsvindt heeft de school de verplichting om ongeoorloofd verzuim te melden bij DUO. Het is daarbij belangrijk dat de school in gesprek gaat met de ouders, om hen ertoe te bewegen de leerling weer naar school te laten komen. De leerplichtambtenaar kan hierbij helpen.
- Vanaf het schooljaar 2020-2021 geldt dat er na een verzuimmelding door de school volledig en regulier gehandhaafd kan worden door leerplicht. Iedereen heeft kunnen wennen aan het feit dat de school weer open is. De leerplichtambtenaar werkt volgens de methodische aanpak schoolverzuim. Dit betekent dat hij een onderzoek instelt en aan de hand daarvan bepaalt welke route wordt ingezet.
- Als volwassenen of kinderen zelf behoren tot de risicogroepen volgens het RIVM (boven de 70 jaar of met onderliggende aandoeningen), of gezinsleden hebben die tot de risicogroep behoren, dan kunnen ze worden vrijgesteld van fysiek onderwijs. Ouders nemen in dat geval contact op met de schoolleiding. Bij twijfel is het advies om contact op te nemen met de behandelend arts of jeugdarts (JGZ-arts) die aan de school verbonden is.

Kinderen/studenten in een kwetsbare positie

- Er zijn kinderen/studenten voor wie onderwijs en opvang thuis niet (goed) mogelijk is, doordat deze kinderen speciale zorg nodig hebben of omdat er thuis onvoldoende stabiliteit is. Scholen en gemeenten kijken samen met Veilig Thuis, Jeugdzorg en andere relevante betrokken partijen op lokaal niveau voor welke leerlingen welke ondersteuning en/of opvang nodig is, naast de dag(del)en dat zij nu weer naar school gaan.
- In opdracht van OCW en betrokken onderwijspartijen werd er gedurende de fysieke sluiting van de scholen, tot eind juni, een periodieke monitoring gehouden aangaande noodopvang (ko/po) voor kinderen met ouders in een cruciaal beroep, kinderen in een kwetsbare positie en kinderen die niet in beeld zijn (beiden ko/po/vo/mbo). Doel van de monitoring was de ontwikkelingen te volgen en waar nodig extra maatregelen te treffen als er knelpunten waren. De Kamer is hierover geïnformeerd op 10 juli (verzamelbrief moties en toezeggingen).
- Het algemene beeld van de monitoring is dat gemeenten, kinderopvang en scholen (ruim) voldoende noodopvang hebben geboden aan kinderen in ouders met cruciale beroepen. Ook is voldoende opvang en ondersteuning geboden aan kinderen en jongeren in een kwetsbare positie. Daarnaast zijn vanuit de meeste kinderen en jongeren (weer) in beeld bij de onderwijsinstellingen.
 - In (vrijwel) alle gemeenten was er voldoende noodopvang beschikbaar voor kinderen van ouders in een cruciaal beroep. Half april maakten bij twee derde van de gemeenten 25 tot 150 kinderen gebruik van de noodopvang. In de week van 8 juni werd nog (zeer) beperkt gebruik gemaakt van de avond-, nacht- en weekendopvang die per 8 juni nog werd geboden aan kinderen met een ouder werkzaam in de zorg.

- Ten aanzien van de opvang en begeleiding van kinderen in een kwetsbare positie: eind mei werden nog zo'n 12 leerlingen per gemeente niet bereikt. Met de volledige opening van scholen daalde dit naar gemiddeld 2 leerlingen per gemeente die nog buiten beeld waren.
- De omvang van de opvang en ondersteuning van 0-3-jarigen in een kwetsbare positie bleef in de periode van april tot half mei redelijk stabiel. De opvang en ondersteuning van 4-12-jarigen in een kwetsbare positie daalde met de helft toen de basisscholen eind mei weer gedeeltelijk open waren en daarmee de behoefte afnam.
- Van de leerlingen in het voortgezet onderwijs werden half juni op de meeste vestigingen (87%) alle leerlingen bereikt. Gemiddeld was half juni nog gemiddeld 0,5 leerling (al dan niet in een kwetsbare positie) per vestiging buiten beeld. Half mei, voorafgaand aan de gedeeltelijke opening van scholen, werden zo'n 28 leerlingen per vestiging opgevangen of extra ondersteund omdat het leerlingen in een kwetsbare positie betrof.
- Half juni werden er gemiddeld 48 studenten per mbo-instelling (van de gemiddeld 8.095 studenten per mbo-instelling) niet bereikt. Er waren daarnaast gemiddeld 329 studenten per instelling in een kwetsbare positie die werden opgevangen door de instellingen of extra ondersteuning op afstand kregen. Ook hier is sprake van een afname gedurende de periode.
- Naar aanleiding van de cijfers over het aantal kinderen in het primair onderwijs dat buiten beeld bleef, is extra inzet gepleegd door onderwijs, zorg, jeugdhulp en leerplicht op lokaalniveau.
- Hiernaast werken de partners van het programma Zorg voor de Jeugd samen met het Nederlands Jeugdinstituut, het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg, de Kindertelefoon en de Associatie Wijkteams met het doel om kinderen, jongeren en hun opvoeders zo goed mogelijk te ondersteunen in de coronatijd.
- De nieuwe website weeraanwezigopschool.nl bevat informatie en tips voor schoolleiders, leraren, intern begeleiders en zorgcoördinatoren om de aanwezigheid op school te stimuleren.

Inhaal- en ondersteuningsprogramma's

- Voor het inhalen van leerachterstanden in de voorschoolse educatie (ve), het primair onderwijs (po), het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) zijn eenmalig extra middelen gereserveerd.
- Met deze middelen kunnen aanbieders van ve, scholen en instellingen in de periode van de zomervakantie van 2020 tot en met de zomervakantie van 2021 leerlingen en studenten ondersteunen bij het inhalen van leerachterstanden door extra facultatieve programma's en ondersteuning te bieden naast de reguliere onderwijstijd. De regeling is bedoeld voor leerlingen in een kwetsbare positie met een onderwijsachterstand of een vergroot risico op leer- en ontwikkelachterstanden. De school bepaalt zelf welke van haar leerlingen in aanmerking komen voor het volgen van een inhaal- en ondersteuningsprogramma.
- In het vmbo en praktijkonderwijs kan daarnaast beroepspraktijkvorming worden ingehaald. Ook voor het mbo zijn deze additionele bedoeld om te voorkomen dat mbo-studenten geen verdere studieovergang oplopen doordat de beroepspraktijkonderdelen van de opleidingen geen doorgang kunnen vinden.
- De verdeling van de beschikbare middelen per sector is als volgt:
 1. voor de ve is (10)(2b) beschikbaar,
 2. voor het po is (10)(2b) beschikbaar,
 3. voor het vo is (10)(2b) beschikbaar,
 4. voor het mbo is (10)(2b) beschikbaar.
- Daarnaast is er (10)(2b) beschikbaar voor onderzoek, monitoring, uitvoering en communicatie.
- In het po zijn er 1134 aanvragen gedaan door scholen, met een gemiddeld bedrag van ca. (10)(2b) en een totaalbedrag van (10)(2b). Het subsidieplafond voor dit 1e tijdvak was (10)(2b). Dat betekent dat alle aanvragen die aan de voorwaarden voldoen, kunnen worden toegekend. Het geld dat in dit tijdvak overblijft is, wordt toegevoegd aan het 2e tijdvak (18 augustus 2020 tot en met 18 september 2020).
- In het po gaat het meeste geld naar de groep scholen met de meeste achterstandsleerlingen. Dat komt omdat er veel meer scholen uit die groep een aanvraag hebben ingediend, maar ook omdat ze voor meer leerlingen per school een aanvraag hebben ingediend (hebben ook een hoger maximum van 20% vs. 10% voor andere scholen). Ook zien we dat in het po in 80%

van de aanvragen (ook) is gekozen voor verlengde schooldagen en in 36% van de aanvragen voor zomerscholen. Daarbij kiezen scholen met veel achterstandsleerlingen veel vaker voor een zomerschool.

- In het vo zijn er 352 aanvragen gedaan door scholen, met een gemiddeld bedrag van ca. (10)(2b) en een totaalbedrag van € (10)(2b). Het subsidieplafond voor dit 1e tijdvak was (10)(2b). Dit plafond wordt opgehoogd met middelen uit het 2e tijdvak, zodat alle aanvragen kunnen worden gehonoreerd.
- In het vo is in 95% van de aanvragen (ook) gekozen voor verlengde schooldagen en in 22% van de aanvragen voor zomerscholen.
- In het mbo zijn er 45 aanvragen gedaan door instellingen, met een gemiddeld bedrag van ca. (10)(2b) en een totaalbedrag van (10)(2b). Het subsidieplafond voor dit 1e tijdvak was (10)(2b). Dat betekent dat alle aanvragen die aan de voorwaarden voldoen, kunnen worden toegekend. Het geld dat in dit tijdvak overblijft is, vormt het bedrag voor het 2e tijdvak (18 augustus 2020 tot en met 18 september 2020).
- Voor de sectoren po, vo en mbo geldt dat ca 20% van de aanvragen vanuit de G4 komen.
- Vanaf 18 augustus kunnen scholen voor het tweede tijdvak aanvragen doen.

Middelbaar beroepsonderwijs & hoger onderwijs

Examens mbo

- OCW heeft samen met de MBO Raad (sectorraad voor het mbo) aan een handreiking gewerkt waarin er meer duidelijk wordt over een verantwoorde diplomering van studenten. De mbo-scholen hebben vanaf 7 april de examinering en diplomering weer op een verantwoorde manier doorgezet.
- Het College voor Toetsen en Examens (CVTE) heeft de tijdvakken, waarbinnen de centraal examens in het mbo flexibel kunnen worden afgenomen door scholen, maximaal verruimd. Hierdoor hebben mbo-scholen de mogelijkheid om tot en met 10 juli elke dag examens af te nemen bij de studenten bij wie dat nog moet gebeuren voor het behalen van hun diploma voor 1 januari 2021.

Stages/BPV-uren

- BOL (beroepsopleidende leerweg)- en BBL (beroepsbegeleidende leerweg)-onderwijs dat bij bedrijven plaatsvindt kan doorgaan, op voorwaarde dat de ontvangende organisatie of school dat toestaat, handelt conform de richtlijnen van de overheid en het onderwijs plaatsvindt op een wijze die past bij de richtlijnen van RIVM en GGD.
- Als de beroepspraktijkvorming (BPV) eerder wordt afgebroken als gevolg van de Coronacrisis, is het aan het onderwijsteam te beoordelen of leerdoelen en praktijkopdrachten afgerond kunnen worden, zonder dat de uren geheel gemaakt worden. Daarbij kan ook gekeken worden naar resultaten uit eerdere stages of naar alternatieve (praktijk-)opdrachten.

Doorstroom mbo-hbo

- Mbo-4 studenten mogen onder specifieke voorwaarden al met een AD- of hbo-opleiding beginnen. Het gaat dan om de mbo-student die door deze crisis nog een beperkt deel van de mbo-opleiding moet afronden en vanwege een mogelijk verlaagd diplomabesluit formeel niet tijdig voldoet aan de toelatingsvoorwaarden. Deze studenten hebben tot 1 januari 2021 de mogelijkheid om het mbo-4-diploma te verwerven.

Afstandsonderwijs mbo/ho

- Er lijken geen grote knelpunten te zijn die de Rijksoverheid moet helpen wegnemen. De stappen die instellingen hebben gemaakt zijn enorm. Zo heeft de Wageningen Universiteit in een week tijd 200 cursussen gedigitaliseerd.
- De ICT-coöperaties van de onderwijsinstellingen SURF, saMBO-ICT en Kennisnet spelen een essentiële rol in de huidige ontwikkelingen. Onderwijsinstellingen zoeken op dit moment naar mogelijkheden om de examinering op afstand te realiseren.

Bindend studieadvies hoger onderwijs

- Alle studenten die studievertraging oplopen door het coronavirus, krijgen uitstel van het bindend studieadvies. Dat betekent dat zij in het tweede studiejaar de bsa-norm kunnen halen. Universiteiten en hogescholen geven dit vorm
 - Ofwel door een generiek uitstel van het bsa aan alle eerstejaarsstudenten te verlenen,
 - Ofwel door nadere richtlijnen vast te stellen die voor studenten duidelijk maken wanneer zij voor uitstel van het bsa in aanmerking komen

Heropening mbo en ho

- Met ingang van het nieuwe studiejaar wordt het mbo, hbo en wo verder opengesteld voor onderwijsactiviteiten op de locatie van de mbo-instellingen, hogescholen en universiteiten.
- Sinds 15 juni was dit al het geval voor praktijkonderwijs, toetsing en begeleiding van kwetsbare studenten, maar na de zomervakantie mag de instelling aanvullend daarop zelf weer keuzes maken over onderwijsactiviteiten op locatie.
- Alle activiteiten op de locatie van de instelling vinden plaats met inachtneming van de RIVM richtlijnen waaronder het bewaren van de 1,5 meter afstand tot elkaar.
- Voor studenten jonger dan 18 jaar in het mbo en het ho geldt dus geen uitzondering op de 1,5 meter maatregel zoals voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Onderscheid maken tussen leeftijdsgroepen in het houden van 1,5 meter afstand tot elkaar om zo de gezondheidsrisico's te beperken, is voor mbo en ho-instellingen praktisch onuitvoerbaar.
- Om studenten op verantwoorde wijze naar de onderwijsinstellingen te kunnen laten komen en met het openbaar vervoer te laten reizen hebben koepelorganisaties, vervoerdersorganisaties, IenW en OCW nieuwe afspraken gemaakt over het OV-gebruik. De afspraken vervangen de eerdere afspraken over het tijdsvenster van 11-15 uur. De nieuwe afspraken geven meer ruimte. Er is afgesproken om begin- en eindtijden van onderwijsactiviteiten te spreiden en het onderwijs zo te organiseren dat studenten niet of nauwelijks in de spits hoeven te reizen.
- Studenten wordt geen toegang tot de spits ontzegd en het studentenreisproduct wordt niet beperkt.
- Het uitgangspunt is regionale afspraken op basis van een landelijk model, zodat goed rekening kan worden gehouden met specifieke omstandigheden en mogelijkheden.
- NB: voor de zomer wordt een nieuwe versie van de servicedocumenten voor respectievelijk mbo en hbo gepubliceerd met daarin de door de instellingen te volgen werkwijze voor het nieuwe studiejaar.

Introductieactiviteiten

- Voor studentengezelligheidsverenigingen is het voor de start van komend studiejaar niet toegestaan om fysieke wervings- en introductie activiteiten te ondernemen.
- Voor studentensportverenigingen en studieverenigingen zijn fysieke introductieactiviteiten slechts toegestaan voor zover gericht op de introductie van de sport en de studie.
- Universiteiten, hogescholen en instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs (de betrokken onderwijsinstellingen) organiseren hun introductieactiviteiten zo veel mogelijk online.
- Fysieke activiteiten kunnen alleen in kleine groepen plaatsvinden en zijn informatief van aard, bijvoorbeeld gerelateerd aan het voorbereiden van het volgen van onderwijs. Alle fysieke introductieactiviteiten van studieverenigingen, studentensportverenigingen en betrokken onderwijsinstellingen vinden plaats in kleine groepen met handhaving van de 1,5m-maatregel, waarbij een eindtijd van 22:00 uur en een alcoholverbod gelden.
- Voorts moeten de leiding van betrokken onderwijsinstelling en de voorzitter van de veiligheidsregio hebben ingestemd met de activiteiten.

Compensatie en financiën studenten

- Het kabinet heeft 15 mei bekend gemaakt dat er eenmalig (10)(2b) beschikbaar is voor studenten om de gevolgen van de coronacrisis te verzachten.
- Alle studenten die zich komend collegejaar opnieuw moeten inschrijven en tussen september 2020 en eind januari 2021 afstuderen aan het mbo, hbo of hun masterdiploma aan de universiteit halen, krijgen een financiële tegemoetkoming.

- Zij krijgen een bedrag dat neerkomt op ongeveer drie maanden les-, cursus- en collegegeld. Dat betekent voor een bbl-student in het mbo (10)(2b) voor een bol-student in het mbo (10)(2b) en voor een student in het hoger onderwijs (10)(2b)
- Alle studenten waarvan in de maanden juli, augustus en september hun recht op basisbeurs of aanvullende beurs afloopt, krijgen eveneens een financiële tegemoetkoming.
- Voor mbo(bol) studenten met een basisbeurs betekent dit (10)(2b) ontvangen zij ook een aanvullende beurs krijgen ze (10)(2b). Voor studenten in het hoger onderwijs met een aanvullende beurs is de eenmalige ondersteuning (10)(2b)
- Daarnaast geldt dat DUO coulance betracht. Zo kunnen studenten hun lening verhogen, dat kan ook met terugwerkende kracht vanaf het begin van het collegejaar. Zo worden studenten geholpen die in financiële nood zitten. [Studieleningen mogen worden terugbetaald in 35 jaar en alleen als je inkomen daarvoor toereikend is.]
- Studenten in het hoger onderwijs krijgen 3 maanden langer recht op het studentenreisproduct. Ze krijgen dit automatisch toegevoegd en hoeven hiervoor niet het reisproduct tijdelijk stop te zetten. De duur van het reisrecht in het hoger onderwijs betreft de nominale studieduur plus een jaar. Studenten die langer studeren hebben profijt van deze maatregel. In het mbo is de verlenging niet nodig omdat het reisrecht voor mbo'ers al drie jaar langer is dan de nominale studieduur. De reisvoorziening kan niet worden gebruikt als iemand al is afgestudeerd; ook met deze verlenging niet.